Regeringsrätten

Rättsfall

Hässjor m m – inventarier i jordbruk vid övergång till bokföringsmässig inkomstredovisning?

Besvär av O. angående inkomsttaxering 1966. – O., som sedan flera år ägde en jordbruksfastighet, övergick 1965 från kontantmässig redovisning av inkomst av jordbruksfastigheten till redovisning enligt bokföringsmässiga grunder. Fastigheten jämte inventarier överläts därefter under 1965. I sin deklaration 1966 upptog O. ingångsvärde å inventarier i jordbruket bl a hässjevirke värderat till 8 000 kr, gräsklippare, kassaskåp och hästharv samt yrkade avdrag för förlust vid överlåtelse av inventarierna.

RR yttrade bl. a.: Handlingarna utvisar, att O. vid övergången till beräkning av inkomsten av jordbruksfastigheten enligt bokföringsmässiga grunder upptagit värdena å inventarier med ledning av de värden, som RN med verkan från och med den 25 nov. 1964 fastställt att användas vid sådan övergång. (RN:s meddelande I 1964: 6). I den till nämndens beslut fogade förteckningen över lantbruksinventarier har någon anvisning ej lämnats om värdesättning av hässjevirke. – I målet har upplysts att hässjevirket, som varit barkat, har omfattat minst 200 längder, varje längd bestående av fyra stänger och minst två stolpar. Särskilda pinnar har varit apterade på stolparna, vilka varit spetsade. Hässjevirket har använts i jordbruket under beskattningsåret. – Med hänsyn till av O. lämnade uppgifter och vad i övrigt i målet förekommit, får ifrågavarande hässjevirke anses utgöra sådana inventarier, för vilka ingångsvärde skall beräknas vid övergången till redovisning enligt bokföringsmässiga grunder. I avsaknad av särskilda värderingsanvisningar får ingångsvärdet uppskattas till ett skäligt belopp av 4 000 kronor. – Vad angår gräsklipparen, kassaskåpet och hästharven bör med hänsyn till vad som upplysts gräsklipparen och kassaskåpet ej hänföras till inventarier i jordbruket medan hästharven får anses utgöra ett utrangerat jordbruksinventarium. Ingångsvärde å dessa inventarier skall därför icke upptagas. (RR föredr. 5.2; dom 18.2.1975)

Anm.: Se prop. 1951: 191 s. 71–88

Trafikrättigheter avskrivningsbar tillgång i trafikrörelse

Besvär av Svärdsjö–Falu Trafikförening u p a angående inkomsttaxering 1966. – Efter lagändring genom SFS 1951: 761 gällde enligt p. 5 anv. till 29 § KL att kostnad för anskaffning av varumärke, firmanamn och andra rättigheter av goodwills natur fick avdragas genom lika stora årliga värdeminsk-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25

ningsavdrag inom en period av tio år eller, om särskilda skäl förelåg, en längre period. Nu nämnda bestämmelse var tillämplig vid bl a 1966 års taxering. (Efter ny ändring 1966 gäller i princip samma regler som för inventarier.) – I sin deklaration yrkade föreningen avdrag med 1 000 kr för värdeminskning av trafikrättigheter avseende lastbil. Rättigheterna uppgavs anskaffade 1964–65 för 10 000 kr. – TN vägrade avdrag.

PN: ej ändring, enär de av föreningen förvärvade trafikrättigheterna icke kan anses vara att hänföra till sådana rättigheter av goodwills natur, som berättigar till avdrag för värdeminskning enligt bestämmelserna i anvisningarna till 29 § KL. – KR fastställde PN:s beslut.

RR yttrade: Ifrågavarande trafikrättigheter är att anse som rättighet av goodwills natur. De berättigar därför till värdeminskningsavdrag. I målet är ostridigt att avdraget skall beräknas till 1 000 kr. – På grund av det anförda nedsätter RR etc. (RR föredr. 21.1; dom 19.2.1975.)

Anm.: Se bl. a. SOU 1949: 9 s. 102, prop. 1951: 17 s. 63, samt Geijer, Rosenqvist, Sterner Skattehandbok, Del 1 sjätte upplagan s. 297 och sjunde upplagan s. 309.

Resor till och från arbetet med arbetsgivarens bil

Besvär av L. angående inkomsttaxering 1971. – L. var anställd som representant hos ett företag med kontor i Västra Frölunda, Göteborg. Han bodde i Lerum, omkring 3 mil från kontoret. I kontrolluppgift från arbetsgivaren uppgavs att tjänstebil fått användas för privat bruk 475 mil enl körjournal. I deklarationen uppgav L. värde av bilförmånen till 3 600 kr. Han yrkade avdrag för kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats 6 mil under 86 dagar med likaledes 3 600 kr. – TN medgav avdrag med 1 548 kr, motsvarande kostnad med 3 kr per mil för (86 × 6 =) 516 mil. LSR: ej ändring.

Hos KR anförde L.: Jag befann mig helt ute på arbetsfältet utan besök hos arbetsgivaren, under 165 dagar under år 1970. Resterande 86 dagar har jag arbetat runt om och i Göteborg och således åkt till arbetsgivarens kontor innan jag rest ut på fältet. Jag är icke någon pendlare, som reser från bostaden till kontoret och låter bilen stå parkerad tills jag reser åter hem vid arbetets slut. De dagar jag har arbete i Göteborgstrakten reser jag först till arbetsgivarens kontor och sedan ut på arbetsfältet. Jag måste taga bilen med mig till kontoret för att sedan kunna komma ut på fältet. Resor till kontoret är således enbart första sträckan i en fortsatt affärsresa. Då mitt arbete utföres så nära min bostadsort erhåller jag, för att icke krav från pendlare skall uppstå om ersättning från och till arbetet, icke ersättning för resor till och från bostaden efter och före arbetet på fältet. Med firmans bil företager jag enbart tjänsteresor. Jag är mycket noga med att med min privata bil, som är av samma märke och storlek som firmabilen, vilket även framgår av körsträckan, företaga alla privatresor. – KR i Gbg: ej ändring.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25

RR lämnade L.:s besvär utan bifall och yttrade: Med hänsyn till vad som upplysts i målet är arbetsgivarens kontor att anse som L.:s tjänsteställe. Hans resor mellan bostaden och kontoret blir då att hänföra till resor mellan bostad och arbetsplats. Enligt kontrolluppgiften har tjänstebil fått användas för privatbruk. Privatkörningen har uppgivits till 475 mil. Den omständigheten att privatkörningen endast kommit att avse resor mellan bostaden och arbetsplatsen medför icke att värdet av bilförmånen eller kostnadsavdraget för resorna mellan bostad och arbetsplats skall beräknas på annat sätt än enligt de av RN meddelade anvisningarna. Av handlingarna i målet framgår att så skett. (RR föredr. 30.1; dom 21.2.1975.)

Realisationsvinst: fråga om tid för förvärvet och om skenöverlåtelse till barn

Besvär av TI angående C:s inkomsttaxering 1968. – C. och hans två barn hade sålt en jordbruksfastighet till staden S. enligt köpekontrakt, som av staden dagtecknats den 6 nov. 1967. En del av fastigheten – benämnd Tibbledelen – hade C. förvärvat av Stockholms läns och stads lantbruksnämnd. – TN beskattade 75 procent av den på Tibbledelen belöpande vinsten, då denna del innehafts i sju men ej i åtta år. Gåvan till barnen ansågs utgöra skentransaktion, varför hela nettot beskattades hos C. – PN fastställde TN:s beslut.

KR i Sthlm yttrade bl a: Med hänsyn till att lantbruksnämnden i Stockholms län och stad beslutat om försäljning av Tibble 1: 11 till C. den 2 nov. 1959 och att C:s undertecknande av det av lantbruksnämnden upprättade köpekontraktet daterats den 6 nov. 1959 får C:s förvärv av Tibbledelen (Tibble 1: 11) anses ha skett sistnämnda dag. C. hade därför innehaft Tibbledelen i åtta år när han avyttrade fastigheten. Den skattepliktiga realisationsvinsten utgör vid sådant förhållande 50 procent av – – –. C:s åtgärd att några dagar före försäljningsavtalets undertecknande skänka andelar i fastigheten till sina barn får förutsättas vara föranledd av en önskan att till barnen överföra del av köpeskillingen för fastigheten.

RR yttrade bl a följande: C. har före försäljningen till vartdera av två barn bortgivit en femtedel av den försålda fastigheten. I målet har ej visats någon omständighet, på grund varav dessa gåvor icke skulle tillerkännas giltighet. Av vinsten på fastighetsförsäljningen belöper således endast tre femtedelar på C. – Rörande C:s förvärv av Tibble 1: 11 har för lantbruksnämnden, som var säljare, dagtecknats köpebrev den 9 nov. 1959 och köpekontrakt den 11 i samma månad. Oaktat lantbruksnämnden fattat beslut om försäljningen vid sammanträde den 2 nov. 1959 och C dagtecknat köpekontrakt den 6 nov. 1959, har köp kommit till stånd först genom upprättande av laga köpehandling eller tidigast den 9 nov. 1959. Enär C. således vid försäljningen till S. stad, som måste anses ha ägt rum den 6 nov. 1967, innehaft Tibbledelen av fastigheten mer än sju men mindre än åtta år, skall 75 procent av hans rea-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25

lisationsvinst eller 43 850 kr tagas till beskattning. (RR föredr. 10.10; dom 4.12.1974.)

Anm.: Se RN 1968 nr 6: 5 (RÅ 1968 not. 1441).

Ej eftertaxering när skattskyldig ej fått tillfälle avge förklaring över framställning om sådan taxering

Besvär av E. angående eftertaxering för 1964. – RR yttrade: I målet har bland annat gjorts gällande, att han ej underrättats om TI:s yrkande om eftertaxering för år 1964 och att han därför icke haft tillfälle att hos PN yttra sig i frågan. – Enligt vad handlingarna i målet utvisar har E. icke före PN:s beslut fått del av den av TI gjorda framställningen om eftertaxering. E. har sålunda icke erhållit tillfälle att hos PN avgiva förklaring över framställningen och hinder har icke visats föreligga att lämna honom tillfälle därtill. Vid sådant förhållande har PN icke ägt att taga upp frågan om eftertaxering för år 1964 till prövning. – På grund av det anförda undanröjer RR, med ändring av KR:s utslag, ifrågavarande eftertaxering. (RR föredr 8.1; dom 22.1.1975.)

Anm.: Enligt 10 § förvaltningsprocesslagen gäller att handling, varigenom mål anhängiggöres skall tillställas motpart med föreläggande för denne att svara inom viss tid.

Skattetillägg – första eller tredje stycket av 116 a § taxeringslagen?

Besvär av Mona J. angående skattetillägg. – Mona J. var under hela år 1971 anställd som kontorsbiträde. I kontrolluppgift från huvudarbetsgivaren angavs hennes lön till 3 875 kr. I deklarationshandling uppgavs lön från huvudarbetsgivaren med 3 875 kr samt från annan anställning med 4 029 kr. TN åsatte J. taxeringar enligt deklarationshandlingen. I ny kontrolluppgift från huvudarbetsgivaren angavs lönen till 20 400 kr.

Hos LSR yrkade TI att taxeringarna skulle höjas och att skattetillägg skulle påföras enligt 116 a § första stycket taxeringslagen (TL) med 50 procent av den inkomstskatt som belöpte på (20 400–3 875 =) 16 525 kr. – LSR biföll TI:s talan och yttrade beträffande skattetillägget: J. har uppgivit intäkten av tjänst 16 525 kr för lågt. Härigenom har hon lämnat sådan oriktig uppgift, som skall föranleda skattetillägg. Envar är skyldig att genom anteckningar eller på annat lämpligt sätt själv sörja för att underlag finns för deklarationsskyldighetens fullgörande. Med hänsyn härtill och till storleken av det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten kan det förhållandet att J. erhållit en felaktig kontrolluppgift, inte medföra eftergift av skattetillägget. TI:s yrkande om påförande av skattetillägg skall därför bifallas.

Hos KR yrkade J. att skattetillägget skulle efterges. – KR i Gbg yttrade: Av handlingarna i målet framgår att Mona J. i den av henne för 1972 års taxering avlämnade blanketten för allmän självdeklaration uppgivit intäkt av tjänst med ett 16 525 kr för lågt belopp. Enär Mona J. emellertid ej under-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25

tecknat självdeklarationsblanketten har hon icke behörigen fullgjort sin deklarationsskyldighet. Till följd härav blir beträffande frågan om skattetillägg bestämmelsen i 116 a § tredje stycket första punkten TL tillämplig. – Såvitt av handlingarna i målet framgår har Mona J. emellertid ej anmanats att fullständiga deklarationshandlingen med underskrift eller att avlämna ny behörig självdeklaration. Mona J. kan därför ej påföras någon avgift i anledning av den ingivna felaktiga deklarationshandlingen. – KR undanröjer länsskatterättens beslut angående skattetillägg.

Hos RR yrkade TI att LSR:s beslut om skattetillägg skulle fastställas. – RR: ej ändring. (RR föredr. 15.1; dom 26.2.1975.)

En ledamot av RR (Abjörnsson) anförde till utveckling av sin mening: Frågan i målet gäller om första eller tredje stycket i 116 a § TL blir tillämplig i ett fall, där den skattskyldige lämnat oriktig uppgift i en ingiven ej undertecknad deklarationshandling. TI gör i besvären gällande att en dylik deklarationshandling är ett sådant "annat skriftligt meddelande" varom talas i första stycket. KR hade för sin del funnit tredje stycket tillämpligt eftersom den skattskyldige icke behörigen fullgjort sin deklarationsskyldighet. Då den skattskyldige icke anmanats att fullständiga deklarationshandlingen, vilket vid här aktuell tid var en förutsättning för att skattetillägg skulle kunna påföras enligt tredje stycket, har KR undanröjt beslutet om skattetillägg. Det kan här anmärkas att genom en år 1974 beslutad författningsändring (SFS 1974: 298) kravet på anmaning slopats. Frågan huruvida första eller tredje stycket skall tillämpas, när det föreligger en ej undertecknad deklarationshandling blir emellertid av betydelse även framdeles. Skall skattetillägget påföras enligt tredje stycket finns möjlighet för den skattskyldige att inom viss tid inkomma med i vederbörlig ordning upprättad deklaration och därmed undgå den extra skattepåföringen. Denna möjlighet finns inte om påföringen av skattetillägget skett enligt första stycket. – I taxeringshänseende anses skattskyldig inte ha fullgjort föreskriven deklarationsskyldighet, om han lämnat en icke underskriven deklarationsblankett. Formellt föreligger sålunda inte någon självdeklaration i detta fall. Bestämmelserna om anmaning i 36 § TL och om förseningsavgift i 116 c § tredje stycket samma lag är alltså tillämpliga. Den taxering som åsättes den skattskyldige – oavsett om TN följer uppgifterna i den ej undertecknade deklarationsblanketten eller åsätter ett annat belopp – måste anses ha inneburit en uppskattning av inkomst eller förmögenhet med stöd av 21 § TL på grund av utebliven deklaration. Fråga om påföring av skattetillägg blir alltså, såsom KR funnit, att bedöma enligt bestämmelserna i 116 a § tredje stycket.

Ej skattetillägg då skattskyldig ej åsatts taxering på grund av förlustavdrag

Besvär av TI angående skattetillägg för K. G. Aktiebolag. – TN, som funnit att bolaget uppgivit sin inkomst av rörelse 6 016 kr för lågt, åsatte ej bolaget taxering till statlig inkomstskatt men väl till kommunal inkomstskatt för 10 000 kr, utgörande garantibelopp.

Hos LSR yrkade TI att bolaget skulle påföras skattetillägg beräknat på en undandragen inkomst av 6 016 kr. – LSR yttrade: Bolaget har inte åsatts beskattningsbar inkomst vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Skattetillägg vid denna taxering skall därför inte utgå. Vid taxering till kommunal in-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25

komstskatt har bolaget påförts en beskattningsbar inkomst av 14 340 kr, varav 10 000 kr utgör garantibelopp för fastighet. Vid sådant förhållande har felaktigheten endast påverkat den beskattningsbara inkomsten till ett belopp av 4 340 kr. – Skatterätten bifaller endast i så måtto TI:s framställning att skatterätten beslutar att skattetillägg skall utgå med 50 procent av den skatt som belöper på 4 340 kr vid taxeringen till kommunal inkomstskatt.

Hos KR fullföljde TI sin talan. – KR i Sthlm: ej ändring.

RR yttrade: Vad TI anfört i RR om att aktiebolaget icke framställt yrkande om åtnjutande av förlustavdrag på föreskrivet sätt vid bolagets taxering kan icke vinna beaktande i förevarande mål, som gäller fråga om skattetillägg. – Med hänsyn härtill lämnar RR, som biträder KR:s bedömning, besvären utan bifall. (RR föredr. 15.1; dom 26.2.1975.)

Industriföretags tjänstemannavilla – använd i rörelsen?

Besvär av Aktiebolaget A. angående inkomsttaxering 1971. – Bolaget redovisade i 1971 års deklaration en villafastighet såsom använd i bolagets rörelse. Fastigheten var belägen i Malmö. – TN avvek inte från bolagets deklaration.

På allmänna ombudets (AO:s) för mellankommunala mål förfrågan uppgav bolaget att fastigheten, taxeringsvärde 320 000 kr, upplåts som bostad åt bolagets chef för koncernens byggmaterialdivision. Bolagets kostnader uppgick till 38 133 kr och dess intäkter till 12 000 kr.

I besvär till MKSR anförde AO bland annat: Med hänsyn till att fastigheten är belägen inom ort med ej obetydlig hyresmarknad, anser jag, att endast den omständigheten att fastigheten varit uthyrd till anställd inte kan motivera att fastigheten helt redovisas i rörelsen. Då fråga vidare är om enfamiljsfastighet använd som stadigvarande bostad bör inkomstberäkningen jämlikt bestämmelsen i 24 § 2 mom KL ske enligt den sk schablonmetoden.

Bolaget hemställde att deklarationen skulle följas och anförde: Bolaget kräver att anställd i den befattning det här är fråga om bor inom det område där denna fastighet är belägen och att han skall mottaga gäster i bostaden. Bolaget anser det nödvändigt att äga villa i Malmö, då det ej alltid går att anskaffa lämplig bostad åt chefsbefattningshavare. Bostadsinnehavaren är skyldig att lämna bostaden då tjänsten upphör. Han har inte ställningen av verkställande direktör i bolaget och har ej heller kapitalintresse i bolaget.

MKSR biföll besvären och KR i Gbg lämnade bolagets talan häremot utan bifall.

RR yttrade efter prövningstillstånd: Enär av utredningen framgår att den del av bolagets rörelse varom här är fråga bedrives i en region med omfattande hyresmarknad och tillgång på villafastigheter och att det icke är nödvändigt på grund av någon tillsynsskyldighet eller liknande att den uthyrda villafastigheten bebos av tjänstemannen kan upplåtelsen av villafastigheten icke anses ha sådan betydelse för bolagets verksamhet att upplåtelsen på grund där-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25

av kan anses ha skett till tjänstemannen i hans egenskap av anställd i rörelsen. Villafastigheten kan därför icke enligt 1 andra stycket anvisningarna till 24 § KL anses vara använd i bolagets rörelse. På grund av det anförda lämnar RR bolagets talan utan bifall. (RR föredr. 23.4, dom 22.5 1975.)

Anm.: RR avgjorde samma dag två andra mål av liknande beskaffenhet. Se vidare RÅ 1965 ref 3 och 1971 ref 16 samt Skattenytt 1964 s 429 (K. G. A. Sandström).

Mervärdeskatt – fråga om när bindande avtal om bilköp träffats

Ansökan av H om resning i mål angående mervärdeskatt. – H drev lastbilsåkeri och redovisade mervärdeskatt enligt kontantprincipen. Enligt en ordersedel daterad 6.11. 1968 beställde han en ny lastbil hos ett bilbolag. Det därpå följande köpekontraktet var daterat 1. 2. 1969, och enligt detta levererades bilen samma dag. Större delen av köpeskillingen skulle erläggas genom månatliga avbetalningar. Bilbolaget redovisade såväl allmän varuskatt som mervärdeskatt (MVS) enligt bokföringsmässiga priniper (MVS började uttas 1. 1. 1969). I sin allmänna självdeklaration 1969 yrkade H att få särskilt investeringsavdrag för den nya lastbilen. Han gjorde således gällande att inköpet skett 1968. TN vägrade, men PN medgav investeringsavdrag med visst belopp.

I sina deklarationer för MVS för tiden 1. 1. 1969 – 31. 10. 1970 yrkade H avdrag för ingående MVS, som hänförde sig till betalningar på bilen. Efter taxeringsrevision fastställde länsstyrelsen MVS till högre belopp än enligt deklarationerna, varvid avdrag vägrades för ingående skatt hänförlig till bilen. Skälet för detta var att H erhållit investeringsavdrag för bilen.

I resningsansökningen yrkade H att få avdrag för ingående skatt på bilen.

Allmänna ombudet yttrade bl a: Av RN:s anvisningar i nov. 1968 angående mervärdeskatteförordningens övergångsbestämmelser (MVS 6) sid 4, framgår bl a att rätt till avdrag för ingående skatt icke föreligger om förvärvet medför rätt till särskilt investeringsavdrag. Denna rätt har som tidigare angivits, utnyttjats. – Förestående innebär enligt min mening en misstolkning av de gällande bestämmelserna såtillvida, att granskningsmannen förbisett att en skillnad i tillämpningen föreligger mellan å ena sidan leveranser 1968 och å andra sidan leveranser 1969. Har nämligen leveransen ägt rum efter årsskiftet 1968/1969 skall avdrag för ingående mervärdeskatt medges på amorteringarna 1969 och framöver men det vid 1969 års taxering medgivna särskilda investeringsavdraget i konsekvens härmed återföras till beskattning. Detta gäller oberoende av säljarens redovisningsmetod.

RR yttrade: Av utredningen framgår att ifrågavarande lastbil förvärvats av H genom köpekontrakt den 1 febr. 1969 och att säljaren haft att erlägga mervärdeskatt för försäljningen. Den omständigheten att H med anledning av bilköpet medgivits särskilt investeringsavdrag enligt förenämnda förordning

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25

den 15 mars 1968 har icke medfört att H gått förlustig den honom enligt 17 § förordningen om mervärdeskatt tillkommande rätten att vid redovisning av mervärdeskatt avdraga ingående sådan skatt, som belöpt på dellikviderna för bilen. – RR beviljade resning och överlämnade målet till länsstyrelsen för behandling. (RR:s beslut 19. 3. 1973.)

Anm.: Se RN II 1969 s 1 samt Skattenytt 1975 s 277 (Toftered). Frågan om när bindande avtal om köp uppkommit har ofta aktualiserats i samband med investeringsavdrag, varför förevarande fall kan vara av visst intresse. Det refereras här på särskild begäran trots att ett par år förflutit sedan RR meddelade sitt beslut. Ordersedeln som var dagtecknad i nov. 1968 var enligt tryckt text inte bindande för säljaren förrän denne skriftligen godkänt ordern. Ett sådant godkännande ansågs tydligen föreligga först genom köpekontraktet. Eftersom fallet gällde mervärdeskatt bör analogislut betr. investeringsavdrag dragas med försiktighet.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:25